

PROLÓG

Parkovisko matne osvetľoval mesiac. Letmo sa pozrel na prístrojovú dosku – boli štyri minúty po pol druhej.

Odvtedy, čo ju zahrabal do zeme, tu bol už niekoľkokrát, no nikdy nešiel až k miestu, kde ležala. Hoci bola tma, vedel, že tam poľahky trafi. Tento les poznal.

Večer spáchlo.

Podrážky turistických topánok zanechajú v zemi hlboké, výrazné odtlačky, ale to preto si ich kúpil – v takmer každej nórskej domácnosti mali nejaký ten pár. Obliekol si zelený plášť do dažďa, v ktorom splynie s okolím.

Plánovanie je alfa a omega, povedal si v duchu.

Z batožinového priestoru auta vytiahol batoh. Zamkol a vykročil po chodníku. Bolo chladno, sychravo. Po oblohe nad jeho hlavou sa kĺzali čierne mračná. Zo zeme stúpala hnilobný pach. Jeho kroky vydesili niekoľko vtákov, ktoré prudko vyleteli do vzduchu a zmizli. Po pár minútach sa začal pod čiapkou potiť. Okuliare sa mu zahmlili.

Riskoval, keď ju niesol do lesa. V tom čase po nej pátrala polovica Nórska. Bola aj oveľa ťažšia, ako si myslel. Ale bola noc – ako i teraz. Navyše si všetko dôkladne vopred *naplánoval*.

Pred tromi dňami si zobral so sebou skladáciu lopatu a podujal sa na niekoľko pokusov. Na prvom potenciálne vhodnom mieste bolo priveľa kameňov. Na druhom sa nedostal dosť hlboko – nechcel riskovať, že by ju vyňuchala divá zver a vyhrabala ju. Až tretí pokus dopadol dobre, navyše sa to miesto nachádzalo za stromami,

kríkmi a papradím. Kým sa vydal na spiatočnú cestu, vyrezal do najbližšieho stromu značku.

Smreký medzitým vyrástli.

Rozkošateli sa, ba dokonca aj trochu zhrubli. Odložil si batoh, vybral z neho lopatu a bol rád, že zem už rozmrzla.

Najprv mu to šlo pomerne ťažko. Musel sa prepracovať cez hrubú vrstvu vresu, machu a koreňov, ktoré sa rozpínali pod hlinou ako sieť. Chvíľu mu trvalo, kým sa dostal hlbšie.

Odložil lopatu bokom a pokračoval len holými rukami, nechcel, aby zanechala nejaké stopy na igelitovej plachte, do ktorej ju zabalil. V rukaviciach sa zabáral do vlhkej zeme a postupne ju odkrýval.

Vybral z vrečka na bunde poskladaný hárok, nechcel riskovať, že by sa poškodil. Rovnako obozretne rozhrnul vrstvy fólie, jednu za druhou. Čoskoro ležala celá pred ním.

Na všetko je správny čas, pomyslel si.

A teraz bol čas na toto.

Cez deň bolo v lese pomerne rušno, ľudia sa sem chodievali prechádzať. Púšťali psy z vódzok a tie potom pobehovali pomedzi stromy. Keby trvalo príliš dlho, kým ju nájdu, budem sa musieť ozvať sám.

Zabralo mu to sotva minútu, bolo to to posledné, čo mal spraviť. Napokon vstal a spokojne sa poobzeral. Nad vrcholkami stromov sa posunulo jedno mračno, vyzrel spoza neho mesiac a osvetlil hrob.

Bol utorok ráno. Štvrt na päť.

Usmial sa.

Bude to fajn deň.

1

Zem bola sivohnedá s bielymi fľakmi od rozšliapaných žuvačiek. Alexander Blix upieral pohľad dopredu a snažil sa kľučkovať pomedzi odpadky a psie výkaly.

Náhly nápor vetra ho prinútil pritiahnúť si golier bundy tesnejšie ku krku. Na oblohe sa hrčili mračná. O pár minút sa určite rozprší. Keď Blix vychádzal z domu, svietilo ešte slnko.

Oslo, pomyslel si.

Je leto a o minútu nato udrie jeseň.

Až keď sa naľavo od neho objavila budova s veľkými oknami na ulici Grønlandsleiret 44, zodvihol pohľad a zastal. Stála pred ňou žena a fajčila. Odkiaľsi zblízka niekto zakričal niečo v akejsi cudzej reči. Trávu v parčíku neďaleko budovy sčasti pokrývali žlté a červené listy. Pes s krátkymi nohami stískal v zuboch šišku a ponáhlal sa ju doniesť svojmu pánovi.

Zrejme sa už skončili ranné porady, pomyslel si Blix. Nicolai Wibe asi stojí pri kávozare a vystatuje sa niečím, čo sa mu podarilo dnes ráno v posilňovni, Tine Abelvik si azda odfrkne a prevráti očami a Gard Fosse, vždy a všade šéf, ich napomenie, aby sa pustili do práce.

Blixov pohľad pritiahlo auto, ktoré vychádzalo z podzemnej garáže. Keď sa ocitlo na ceste, ozvalo sa zavýjanie sirén. Múry ožiarilo modré svetlo z majáka.

Šoféri uvoľnili stred cesty. Policajtká v uniforme v aute počastovala Blixa dlhým pohľadom, keď ho míňali. Nespomínal si, či už sa s ňou niekedy stretol.

Uvažoval, kam asi mieria – či k vlámačke, nehode, vražde. Auto sa hlučne presúvalo k centru, siréna ako nástroj orchestra mesta, ktorej zvuk čoskoro pohltila kakofónia iných zvukov.

Blix sa otočil k policajnej budove. Na líce mu dopadla dažďová kvapka, hneď po nej aj ďalšia. Vyhrnul si rukáv na bunde, pozrel sa na hodinky a zistil, že mešká.

Otočil sa.

Zahliadol osobu, ktorá spravila to isté a ktorá náhle zrýchlila, prešla cez ulicu, pričom nevenovala žiadnu pozornosť autám, ktoré sa k nej hrnuli zozadu. Ktosi zatrúbil. Muž sa zamiešal medzi ostatných ľudí na opačnej strane a pokračoval náhlivým krokom ďalej.

Bol to ten istý chlap, pomyslel si Blix.

Mal na sebe ten istý tmavozelený plášť do dažďa, ten istý čierny batoh. Blix si ho všimol niekoľkokrát na ulici pred svojím domom, neskoro večer či veľmi skoro ráno. Zazrel ho aj v obchode a raz – *možno*, nebol si stopercentne istý – aj za domom, kde býval.

Blix sa tiež pokúsil pridať do kroku, ale pochopil, že ho nebude

schopný dobehnúť. Muž zmizol v podchode do metra pri nákupnom centre Grønlands Torg.

Blix rýchlo zamieril do centra, už si toľko nevšimal, kam stúpa. Často sa otáčal, stále mal pocit, že naňho všetci hľadajú. No muž v zelenom plášti medzi nimi nebol.

2

O jedenásť minút zastal Blix pred vchodom do domu na Leirfallovej ulici. O múr bol opretý elektrický bicykel.

Mrholilo.

Váhavo zodvihol ukazovák a už-už sa dotkol domofónu vedľa dverí, keď sa vtom zarazil a odstúpil nabok.

Nemusíš to robiť, povedal si v duchu. *Môžeš sa otočiť a odísť.* No aj tak napokon vyhľadal meno Krissander Dokken na paneli a pritlačil prst k svetlozelenému zvončeku. Ani nie o sekundu zabzučala zámka.

Blix vyšiel po schodoch na tretie podlažie, kde sa na konci krátkej chodby odchýlili dvere. Podišiel k nim a opatrne ich otvoril. Vnútri stál Dokken, podával mu ruku a odmerane sa naňho usmial. V druhej ruke stískal palicu, o ktorú sa opieral.

„Podťe dnu.“

Blix si vyzul topánky, zavesil si mokrú bundu. Dokken ho mlčky viedol do miestnosti, kde stáli dve stoličky a medzi nimi malý, okrúhly stôl. Na ňom bola karafa plná vody a dva poháre. Z malej škatule vytŕčal rožtek tenkej bielej papierovej vreckovky.

Blix si sadol k stolu a preložil si jednu nohu cez druhú. Zhlboka sa nadýchol a v hrudi ho prenikavo pichlo. Pokúšal sa upokojiť, ale neúspešne.

Dokken zaujal miesto oproti nemu, odložil palicu vedľa seba a na kolená si dal zápisník. Za ním, na stene, visela známa reprodukcia jedného van Goghovho obrazu. Vedľa bielej police na knihy stál terakotový črepník so žiarivo zelenou pachirou.

„Tak,“ povedal Dokken a napravil si okrúhle okuliare, ktoré mu

sotva pokrývali oči. „Ako ste sa mali odvtedy, čo sme sa videli naposledy?“

Dokken hovoril pomaly, jasným, suchým hlasom. Blix nevedel, čo mu má na to povedať. Mohol by poznamenať, že sa stále cíti, akoby ho nejaká neviditeľná sila zatláčala do plachty, keď sa ráno zobúdzal. Že neprejde minúta, kedy by nemyslel na Iselin a na muža, ktorý ju zavraždil. Na to, čo následne spravil. Na čas strávený vo väznici. Na to, aké to bolo, keď ho pustili.

Namiesto toho však povedal: „Dobre. Mám sa... celkom dobre.“

„Čo to znamená?“

Dokken sa naňho prenikavo zahľad.

„Vlastne ani neviem.“

„Čo si predstavujete pod tým ‚dobre‘?“

Blixovi chvíľu trvalo, kým sa zmohol na odpoveď.

„To je dobrá otázka,“ hlesol. „Už ani neviem, čo to znamená – ani čo to zahŕňa.“

Dokken pomaly prikývol.

„Čo si myslíte, že by sa malo stať, aby ste sa mali lepšie?“

Blix uvažoval. Dlho.

„Neviem,“ odvetil napokon. „Netuším.“

„Skúšali ste meditovať?“

Blix pokrútil hlavou.

„Nejako... nejako som sa k tomu nedostal.“

Na chvíľu sa rozhostilo medzi nimi ticho.

„Čo ste robili v priebehu uplynulých týždňov?“

„V podstate som toho nespravil veľa. Trochu... som si čítal. Noviny, knihy. A potom som... vyrábam som mušky.“

„Myslíte ako... muškárenie?“

„Áno. Kedysi som sa tomu venoval, tak mi napadlo, že by som to mohol skúsiť znova.“

„Výborne. To rád počujem. Chodíte často na ryby?“

„Teraz ani nie. Ale kedysi som to robil rád. V minulosti.“

„Možno by ste mali nové mušky otestovať, čo vy na to?“

Blix mykol plecami.

„Možno.“

Dokken chvíľu vyčkal, potom položil ďalšiu otázku.
„Dará sa vám niečo zjesť?“
„Áno, to áno.“
„Dará sa vám jesť *zdravo*?“
Blix sa zamyslel.
„Určite nie tak často, ako by som mal.“
„Sme to, čo jeme, to predsa viete.“
Dokken sa pokúsil o úsmev. Blix naň nereagoval.
„Ako to vyzerá s vaším spánkovým režimom?“
„Raz tak, raz onak. Tak ako vždy – ako keď som ešte pracoval.“
Dokken si oblizol pery.
„Ešte stále chodíte ráno na prechádzku?“
„Väčšinou áno.“
„Po tej istej trase?“
„Áno, veľmi ju neobmieňam. Som zrejme človek, čo má rád rutinu, ale takých ľudí je mnoho.“
Dokken vystrel prsty a oprel ich o seba tak, že tvorili trojuholník.
„Stále máte ešte pocit, že vás niekto sleduje alebo prenasleduje?“
Blix zabudol, že to minule Dokkenovi spomenul.
„Nie,“ odvetil a súčasne cítil, ako mu do tváre stúpa horúčosť.
„Pozná ma mnoho ľudí,“ dodal. „Po tom... všetkom, čo sa stalo. Stáva sa, že ma niekto spozná. Na ulici alebo v obchode.“
„To je cena, ktorá sa platí za slávu,“ pousmial sa Dokken. „Som rád, že mňa nikto nepozná.“
Blix mlčal.
„Ešte stále vám chodí toľko pošty?“
Blix zauvažoval.
„Asi už menej.“
„Aký typ listov dostávate?“
„Neviem... nečítam ich.“
„Prečo nie?“
Blix sa naňho pozrel. Vlastne nevedel, čo by mal na to povedať.
„Udržujete s niekým kontakt?“ spýtal sa Dokken.
„S Emmou. S Emmou Rammovou. Z času na čas.“

„Neposlali vám správu nejakí bývalí kolegovia, nepozvali vás na pivo alebo na niečo iné?“

Blix pokrútil hlavou.

„Ani vy ste niekomu nepísali?“

„Nie. Teda ak odhliadnem od Merete. Mojej bývalej ženy. Ale tej sa tiež ozývam len z času na čas.“

Dokken chvíľu len hľadel pred seba, akoby sa zahĺbil do myšlienok

„A čo vaši rodičia?“

Blix sa naňho prekvapene pozrel.

„Čo s nimi?“

„Máte ešte rodičov?“

„Ako to myslíte – či ešte žijú?“

„Mhm.“

„Otec... žije,“ vzdychol si Blix. „Mama umrela už dávno.“

„Koľko ste mali vtedy rokov?“

Blix sa trochu pomrivil na stoličke a narovnal si chrbát. Poškriabal sa na líci nečakane ostrým nechtom.

„Šestnásť.“

„Udržujete s otcom kontakt?“

Blix si položil ruku na stehno a stisol si ho cez nohavicu.

„Ani nie.“

„Prečo nie?“

„Je... býva v zariadení opatrovateľskej služby.“

„A to vám bráni v tom, aby ste s ním udržiavali kontakt?“

Blix sklopil zrak a zložil si ruky v lone. Neodpovedal.

„Prečo je v tom zariadení?“ pokračoval Dokken. „Ak sa teda môžem spýtať.“

„Už... už sa nedokáže sám o seba postarať.“

Dokken prikývol.

„Kde to sanatórium je?“

„Neďaleko Gjøviku.“

„Odtiaľ pochádzate?“

„Takmer. Som zo Skreie.“

„Skreia,“ zopakoval Dokken, akoby to bolo dôležité.

„Kedy ste ho naposledy navštívili?“

„Nespomínam si.“

„Bolo to pred tým alebo po tom, čo ste boli vo väzení?“

„Pred tým,“ odvetil Blix rýchlo.

„Kedy ste sa s ním naposledy rozprávali?“

„Nespom...“

Blix zmlkol.

„Pomerne dávno.“

Blix sledoval, ako psychológ zvrátil čelo a objavili sa mu na ňom hlboké vrásky.

„Možno by ste mali za ním zísť,“ povedal. „Ak nie pre nič iné, tak preto, aby...“

„Nie,“ prerušil ho Blix.

Dokken si ho chvíľu premeriaval.

„Prečo nie?“

„Nemám na to chuť.“

Opäť sa medzi nimi rozhostilo ticho.

„Aký ste mali vzťah s matkou?“

Blix si vzdychol. „Dobrý,“ odvetil. „Hovorme o niečom inom.“

Dokken sa naňho skúmavo zahľadel. Posunul sa na stoličke trochu dozadu a prehodil si jednu nohu cez druhú.

„Tak sa vráťme k tomu, čím sme začali,“ ozval sa napokon. „Ako podľa vás môžete docieľiť, aby vám bolo lepšie. Po tom predsa, v podstate, túžime všetci. Každý deň, celý život.“

Zabubnoval prstami o zápisník a zdalo sa, že pozorne zvažuje každé jedno slovo.

„Sedeli ste vo väzení, Alexander, takmer osem mesiacov. Ale odvolací súd vás oslobodil. Teraz ste už vyše dvoch mesiacov vonku. Ste slobodný muž.“

„Záleží, čo myslíte tým ‚slobodný‘,“ namietol Blix. „Nikdy sa celkom nezabavím toho, čo sa stalo, ani toho, čo som spravil. Nikdy to nezmizne.“

„Nie, ale to sa týka všetkých ľudí,“ povedal Dokken. „Nosíme si so sebou všetko, čo sme spravili a zažili v priebehu našich kratších či dlhších životov. Je to našou súčasťou, nemôžeme sa vrátiť a niečo na tom zmeniť. Len vy, ja – *my* – dokážeme zmeniť našu budúcnosť.“

„Takže sa musím cez to len preniesť? To sa mi snažíte povedať?!“

„Vôbec nie,“ odvetil Dokken, ktorého nevyviedol z miery Blixov zvýšený hlas. „To, čo ste zažili, vás navždy poznačilo. Nepracujeme teraz na tom, aby sme zalepili vaše rany, nech nekrvácajú, ani sa o to nesnažíme. Ide skôr o opak: otvárame ich a dovoľujeme krvi, aby tiekla, kým to bude nutné. Postupne sa pokúsime docieľiť, aby sa vaše telo a myseľ naučili krváčať a príliš sa na to nefixovať, aby vám to nespôsobovalo takú bolesť.“

„Tak to neznie vôbec abstraktne, ani trochu,“ ironicky poznamenal Blix.

„Ale v skutočnosti to *nie je* abstraktné,“ ozval sa Dokken. „Existuje niekoľko konkrétnych postupov, ktoré sa ukázali veľmi účinné pre ľudí čeliacich traumám alebo hlbokému žiaľu.“

Chvíľu vyčkal a potom sa na Blixa znova pozrel:

„Počuli ste už o EMDR?“

Blix pokrútil hlavou.

„Je to skratka značiaca Eye Movement Desensitization and Reprocessing. Ide o spôsob stimulácie mozgu, ktorý napomáha ľahšie zvládanie bolestných zážitkov.“

Blix zodvihol obočie.

„Prežitá trauma,“ vysvetlil Dokken a vyhladil si záhyb na belasej košeli, „môže úplne ochromiť schopnosť spracovať pocity a spomienky. Jednoducho je toho na nás priveľa. Príliš to bolí. Pomocou EMDR preprogramujeme mozog, aby zvládal stres a traumy bez aktivovania všetkých intenzívnejších pocitov.“

Blix počúval Dokkenov detailný výklad toho, ako daná metóda funguje, ale v mysli sa vrátil k mužovi v zelenom plášti.

„Mohli by sme skúsiť aj niečo, čo sa volá EFT,“ povedal Dokken po chvíli. „Alebo *tapping*. To je ďalšia technika. Je to niečo, čo môžete robiť aj doma, sám.“

Blix si prešiel po brade, ale nič nepovedal.

„Ako som spomenul už predtým,“ odkašľal si Dokken. „Zastrelili ste muža. Zabili ste ho – a vášmu chápaniu spravodlivosti sa priecí skutočnosť, že už nie ste vo väzení.“

„Spravil som to, aby som sa pomstil,“ povedal potichu.

„Zabránili ste mu v tom, aby zabil či zranil Emmu Rammovú.“
„Áno, ale predovšetkým mi šlo o to, aby som ho potrestal, nie o Emminu záchranu. Taká je pravda.“

Dokken sa naňho pozrel.

„Nemal by som tu byť,“ poznamenal Blix. „Nemyslím *tu*, u vás. Myslím vonku, na slobode. Mal som to odmietnuť a prijať trest ako iní zločinci.“

„A preto máte výčitky svedomia.“

Blix zodvihol pohľad.

„Áno.“

Dokken zabubnoval perom po zápisníku.

„Ale čo na tom, že v tom bol obsiahnutý aj element nenávisť, pomsty či trestu?“ povedal. „Kto by nereagoval rovnako zoči-voči mužovi, čo mu zabil vlastné dieťa?“

Blix mlčal.

„To z vás nerobí zlého človeka.“

„Možno nie,“ povedal Blix. „Ale robí to zo mňa zlého policajta.“

„A to definuje, kým ste?“ spýtal sa Dokken. „To, akým ste boli kedysi policajtom?“

Blix nevedel, čo na to povedať.

„A ešte jedna vec – bol by váš život lepší, keby ste nevystrelili? Keby ste dovolili, aby zabil aj Emmu?“

Blix stále upieral zrak do podlahy.

„Svojím spôsobom ste vlastne dostali novú šancu.“

„Ani nie,“ povedal Blix. „Nikdy už nemôžem pracovať ako policajt.“

„Nie, ale možno by bolo načase zamyslieť sa nad tým, že ste dostali do daru slobodu. Stalo sa to už aj v minulosti a aj výrazne horším ľuďom ako ste vy. Teraz už len niečo s tou slobodu spraviť. S tým darom.“

Blix sa naňho pozrel.

„Ako čo?“

„Na to vám *ja* neodpoviem. To musíte zistiť sám.“

Znova zmlkli.

„Dovolíte mi spomenúť niečo, čo som si všimol?“ spýtal sa Dokken napokon.

Blix naňho hľadel a čakal.

„Pôsobí to, akoby ste sa bičovali,“ povedal Dokken. „Predovšetkým preto, že ste nedokázali zachrániť svoju dcéru, ale aj preto, že ste zabili človeka a oslobodili vás. Chodíte na prechádzky, dokonca sa prechádzate aj okolo svojho bývalého pracoviska – takpovediac každý deň. Takýmto spôsobom si stále pripomínate, čo ste spravili a čo už nemáte. Postupujete voči sebe veľmi brutálne.“

Blix mlčal.

„Práve teraz,“ pokračoval Dokken a odkašľal si, „je vašim najväčším nepriateľom vaša myseľ, lebo sa točíte v kruhu. Neviete sa posunúť ďalej. Ste ako pes, čo sa snaží zahryznúť do vlastného chvosta.“

Blix počúval, ale nevedel, ako na to zareagovať.

„Ale napriek tomu sem chodíte, napriek vašim skúsenostiam s ľuďmi, ktorí sa venujú tomuto remeslu – a robíte to dobrovoľne. Z toho usudzujem, že v hĺbke srdca túžite po pomoci. Že chcete, aby vám bolo lepšie. To svedčí o silnom charaktere. A ja vám chcem pomôcť, Alexander. Ale musíte mi to aj dovoliť.“

Blix sa pozrel na hodiny na stene. Dokken sledoval jeho pohľad.

„V psychológii existuje pojem *self compassion*,“ povedal. „Neviem to dobre vyjadriť po nórsky, uvedomujem si to, ale ide o to, že človek má byť k sebe láskavý. Prijatť to, že áno, teraz mi je mizerne, ale súčasne si aj povedať áno, je celkom v poriadku, že cítim bolesť. Je dôležité, aby sme sa o seba starali. A je dôležité, aby sme nerobili veci horšími, než sú.“

„Mal by som sa teda prechádzať niekde inde?“

„Môžete začať trebárs tým,“ súhlasil Dokken. „A, ako som povedal už predtým: zaobstarajte si nejakého psa, ak na ne nie ste alergický. Psy sú fantastické tvory.“

Dokken venoval niekoľko minút anekdotám o svojich vlastných štvornohých druhoch, ktorí ho sprevádzali životom, a ako ho obohatili v ťažkých chvíľach. Bolo takmer trištvrte na dvanásť, keď naznačil, že na dnes skončili.

Blix vstal, cítil, ako sa spotil medzi lopatkami. Bol rád, že to má za sebou. Dokken ho odprevadil do chodby. Keď si obliekal mokrú bundu, psychológ mu povedal: „Zájdite za otcom. Aj keď na to ne-

máte chuť. Možno potrebuje, aby ste ho navštívili. A ktovie,“ dodal, „možno to potrebujete aj vy.“

Blix sa sklonil, aby si zatiahol šnúrky, hoci si ich práve zaviazal. Keď sa znovu vzpriamil, mlčal.

„Spravte to,“ povedal Dokken. „Lebo ani sa nenazdáte a môže byť neskoro.“

Blix si zapol bundu a chopil sa kľučky.

„Vďaka,“ rozlúčil sa, no ani sa naňho nepozrel. „Prajem vám ešte pekný deň.“